

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 102/2019-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. marca 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Rudolfom Manikom, PhD., MBA, MHA, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Sžsk 99/2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] odmieta pre nespĺnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 5. februára 2019 doručené elektronické podanie [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Sžsk 99/2017, ktoré neobsahovalo zaručený elektronický podpis.

2. Z podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 16. septembra 2016 na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) správnu žalobu o preskúmanie rozhodnutia Ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) sp. zn. SELUZ-4-49-2/2016-OdSP z 13. júla 2016, ktorým bolo zamietnuté odvolanie sťažovateľa proti rozhodnutiu Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia sp. zn. VÚSZ-65403040205104-9/2015 z 29. apríla 2016 o prepočítane výsluhového dôchodku sťažovateľa. V predmetnom konaní sťažovateľ tvrdil, že žalovaný nezapočítal na účely priznania výsluhového dôchodku, resp. jeho každoročné zvyšovanie, celé obdobie štúdia sťažovateľa na Vojenskej strednej odbornej škole letectva v Košiciach v rokoch 1991 – 1995, počas ktorej sťažovateľ so zbraňou vykonával dozornú a strážnu službu ešte pred dosiahnutím 18. roku života.

3. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 Sa 27/2016 z 24. mája 2017 rozhodol tak, že žalobu sťažovateľa zamietol, proti čomu podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 9 Sžsk 99/17 z 28. novembra 2018 kasačnú sťažnosť zamietol.

4. Sťažovateľ namieta predovšetkým skutočnosť, že nesprávnym procesným postupom najvyššieho súdu mu bolo znemožnené uskutočniť procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto bolo porušené jeho právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 127 ústavy. Najvyšší súd sa podľa názoru sťažovateľa vo svojom rozhodnutí nezaoberal podstatou veci a kasačnú sťažnosť zamietol iba z dôvodu, že o prepočítanie svojho výsluhového dôchodku mal sťažovateľ žiadať už v roku 2009 pri žiadosti o jeho priznanie, a nie až v roku 2016. Uvedeným postupom najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi odňaté právo na účinné bránenie sa v konaní a bola porušená aj zásada dvojinstančnosti súdneho konania. Najvyšší súd sa nezaoberal meritom tvrdení v správnej žalobe, ale kasačnú sťažnosť zamietol iba s poukázaním na vedené nežiadanie prepočítania dôchodku sťažovateľom v roku 2009, hoci súd prvej inštancie sa touto skutočnosťou vôbec na pojednávaní ani vo svojom rozhodnutí nezaoberal. Najvyšší súd sa domnieval, že v danej veci by vyhovením žalobe došlo k porušeniu zásady *ne bis in idem*, avšak nezohľadnil okolnosť, že sťažovateľ podal opravný prostriedok proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu z roku 2016, a nie z roku 2009, mal tak oprávnenie žiadať správnu žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu po jeho

potvrdení Ministerstvom obrany Slovenskej republiky ako druhostupňovým správnym orgánom. Okrem toho platí, že výsluhové dôchodky sú predmetom každoročného zvyšovania a proti každému takémuto správne rozhodnutiu o ich zvýšení je možné podať opravný prostriedok. Navyše, v roku 2009 judikatúra súdov Slovenskej republiky započítanie štúdia na vojenských stredných školách do výpočtu výsluhového či starobného dôchodku neakceptovala, prelomovým bolo až rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave z roku 2014. Sťažovateľ preto zastáva názor, že rozsudok najvyššieho súdu je nepreskúmateľný, čím došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo [redacted] na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn.: 9 Sžsk/99/2017 porušené bolo.

Zrušuje sa rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. 11. 2018 sp. zn.: 9 Sžsk/99/2017-89 a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa vracia na nové konanie a rozhodnutie vec vedená pod sp. zn. 9 Sžsk/99/2017.

[redacted] sa priznáva finančné zadošťačenie vo výške 5800,- €, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť mu do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

[redacted] sa priznáva náhrada trov konania vo výške 421,30 € za 2 úkony právnej pomoci á 200,85 € a 2 x režijný paušál á 9.80 €, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť jej na účet právneho zástupcu sťažovateľa do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Návrh sťažovateľa bol pôvodne pridelený sudcovi spravodajcovi Mojmirovi Mamojkovi, ktorý bol v zmysle Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. marca 2018 do 28. februára 2019 schváleného 14. februára 2018 členom III. senátu ústavného súdu. V zmysle Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. februára 2019, ktorý nadobudol účinnosť 17. februára 2019, sa sudca Mojmír Mamojka stal členom I. senátu ústavného súdu, a preto v tejto veci koná a rozhoduje I. senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová – predsedníčka senátu a Jana Laššáková a Mojmír Mamojka – členovia senátu.

8. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. V prechodných ustanoveniach zákon o ústavnom súde (§ 246 ods. 1) stanovil, že ak nie je ďalej ustanovené inak, použije sa tento zákon aj na konania začaté do 28. februára 2019. Súčasne podľa § 246 ods. 2 zákona o ústavnom súde právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

12. V čase doručenia sťažnosti sťažovateľa pred 1. marcom 2019 ústavný súd v zmysle citovaných ustanovení zákona o ústavnom súde posudzoval splnenie náležitostí aj podľa predchádzajúcej právnej úpravy zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon č. 38/1993 Z. z.“), ktorý všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania upravoval v ustanovení § 20 ods. 1, v zmysle ktorého sa návrh na začatie konania ústavnému súdu podával písomne a musel obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy; návrh musel podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca. V zmysle § 20 ods. 2 citovaného zákona sa k návrhu na začatie konania muselo pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovoval inak, a v splnomocnení sa muselo výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

13. Náležitosti sťažnosti obsahovalo ustanovenie § 50 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z., ktoré pre sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 vyžadovalo označenie, a) ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili, b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody, c) proti komu sťažnosť smeruje.

14. Pokiaľ ide o podania urobené v elektronickej podobe do 28. februára 2019, v tom čase účinné ustanovenie § 31a ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. odkazovalo na primerané použitie ustanovení Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) i na konanie pred ústavným súdom, ak zákon č. 38/1993 Z. z. neustanovoval inak a povaha veci to nevyklučovala.

15. Podľa § 125 ods. 2 CSP podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

16. Zákon o ústavnom súde účinný od 1. marca 2019 už obsahuje osobitné ustanovenie § 40 ods. 2, prakticky totožného znenia, podľa ktorého podanie podané v elektronickej podobe bez autorizácie podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) je potrebné ústavnému súdu dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa zákona o e-Governmente; ak sa dodatočne nedoručí ústavnému súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Ústavný súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

17. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ doručil ústavnému súdu 5. februára 2019 elektronické podanie, ktoré neobsahovalo elektronický podpis. Podľa § 125 ods. 2 CSP v spojení s § 31a ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. bolo v takomto prípade potrebné doručiť podanie v listinnej podobe v lehote 10 dní, t. j. do 15. februára 2019, inak ústavný súd na podanie nebude prihliadať. Sťažovateľ elektronické podanie v zákonom ustanovenej lehote nedoplnil. Tie isté podmienky platili od 1. marca 2019 aj podľa citovaného ustanovenia § 40 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd tak na podanie sťažovateľa nemusel prihliadať.

18. Pre nesplnenie podmienky doplnenia neautorizovaného elektronického podania v zákonom ustanovenej lehote neprichádzala po 1. marci 2019 v danej veci do úvahy ani výzva na odstránenie nedostatkov návrhu na začatie konania podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

19. Napriek tomu ústavný súd nemohol ponechať bez povšimnutia, že sťažovateľ spolu s návrhom nedoručil ústavnému súdu ani splnomocnenie na zastupovanie

pred ústavným súdom napriek tomu, že z obsahu elektronického podania vyplýva, že bolo koncipované a zasielané advokátom JUDr. Rudolfom Manikom, PhD., MBA, MHA.

20. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že na odstránenie nedostatkov zákonom predpísaných náležitostí slúži predovšetkým inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

21. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

22. Ústavný súd s poukazom na uvedené konštatuje, že sťažnosť vykazuje také nedostatky náležitostí ustanovených zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní [§ 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde] pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

23. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2019